

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง การจัดระเบียบการปกครอง

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

ครูจรงค์ษ์ แสนแอ่น

เรื่อง

การจัดระเบียบการปกครอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. อธิบายพัฒนาการด้านการเมืองการปกครองได้
๒. อธิบายรูปแบบการปกครองหัวเมืองในสมัยสุโขทัยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการ

๑. วิเคราะห์รูปแบบของการปกครองส่วนหัวเมืองของอาณาจักรสุโขทัยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะเฉพาะ

๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย

ชมวิถีทัศน์

เรื่อง สารคดีนำชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สำหรับเยาวชน

ความยาว ๓ นาที

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

วีดิทัศน์นำชม : อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

เผยแพร่โดย : SukhothaiHistorical Park

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=z๑๖w๗rg๘FOE>

การศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัยมีการใช้หลักฐาน
ใดบ้าง

 แนวคำตอบ : ศิลจารึก ตำนาน พงศาวดาร
โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น

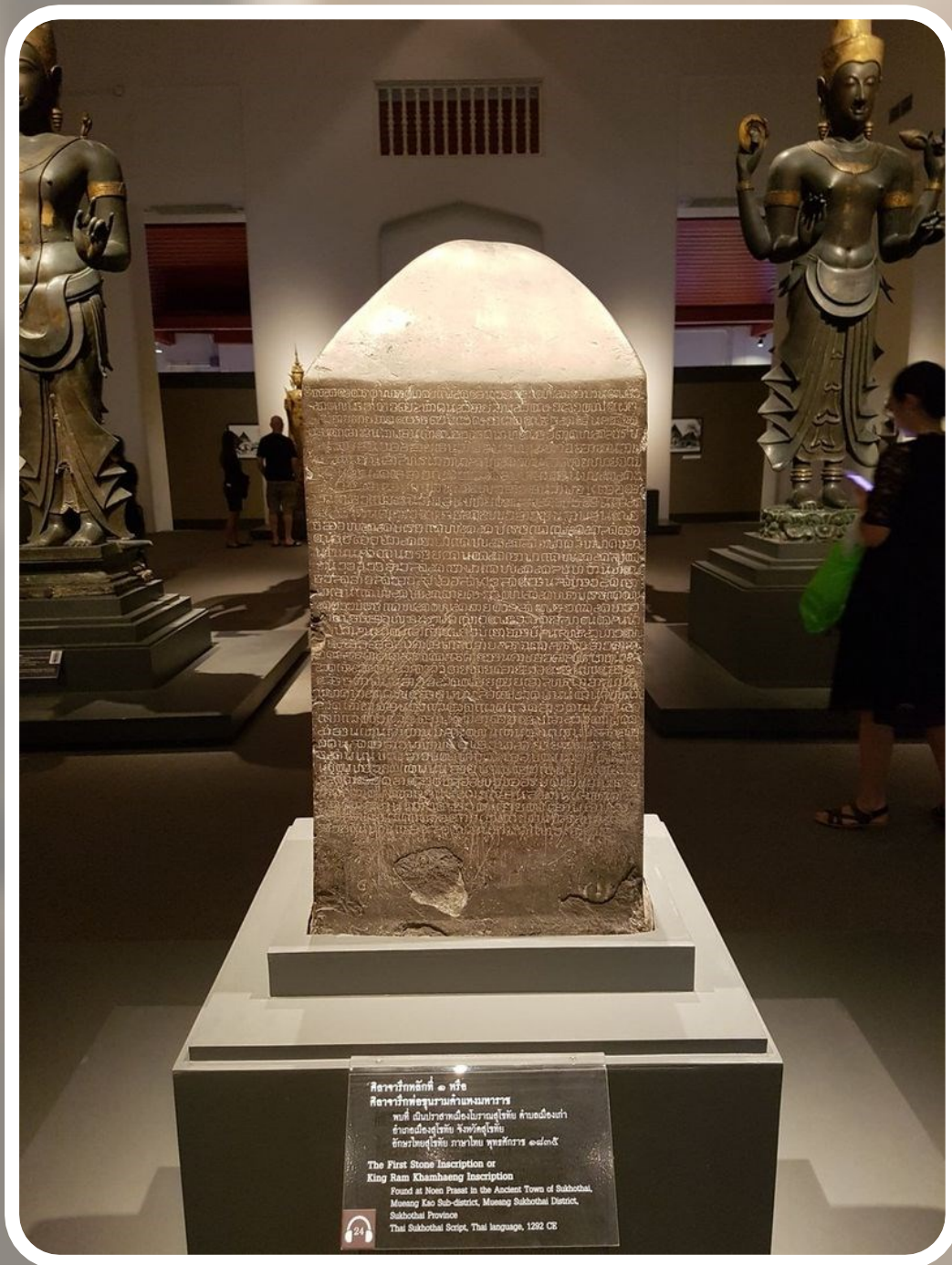

หากต้องการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง
สมัยสุโขทัย ควรจะต้องศึกษาจากหลักฐานชั้นใด

 แนวคำตอบ : จารึกพ่อขุนรามคำแหง จารึกวัดศรีชุม

พงศาวดาร เป็นต้น

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

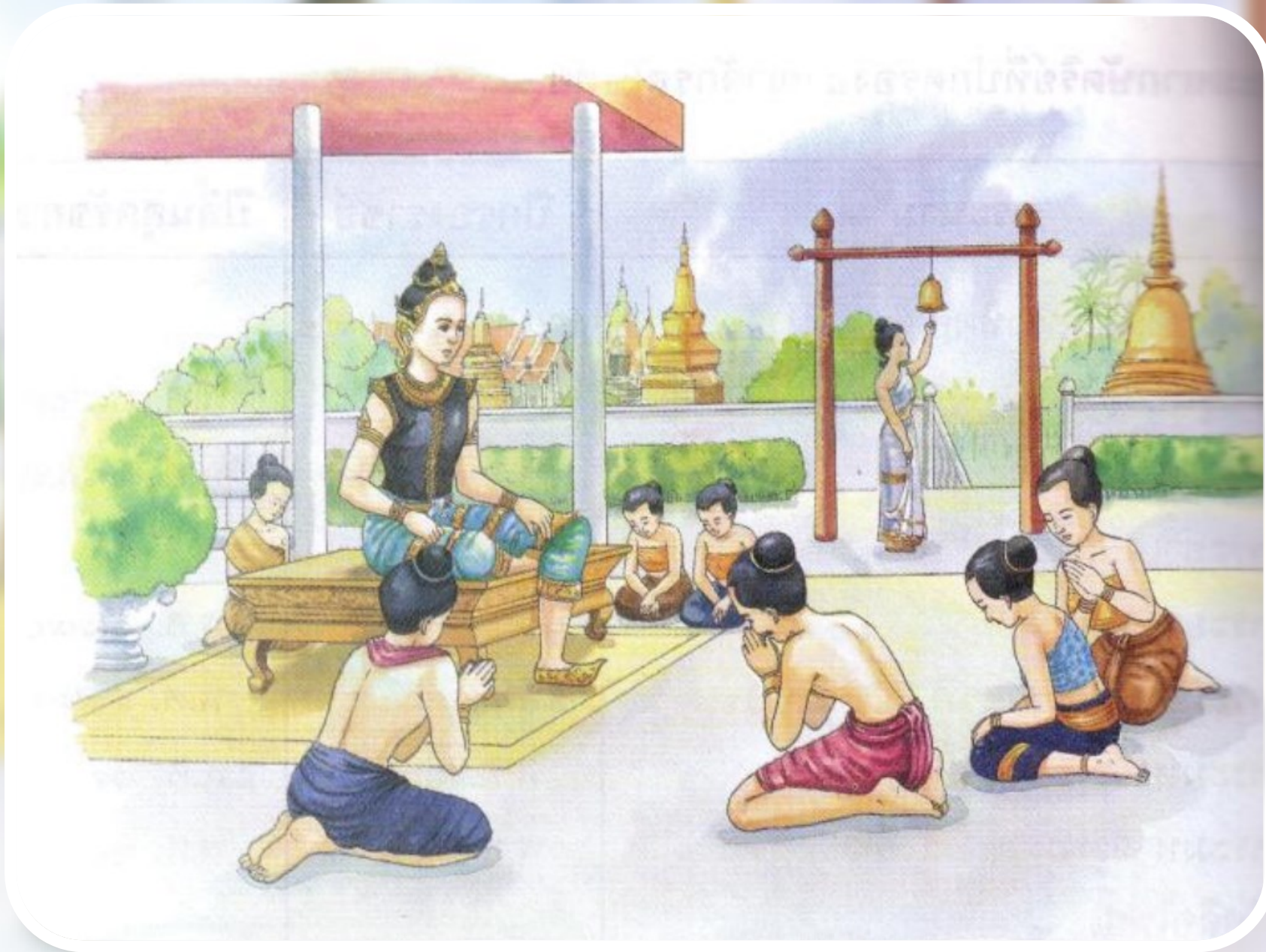
ที่มา : กรมศิลปากร

ศิลาจารึกหลักที่ ๑ หรือ
ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
พบที่ เมืองโบราณเมืองมอญเก่า ตำบลเมืองเก่า
อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
อักษรไทยสุโขทัย ภาษาไทย สุโขทัยราว ๑๒๙๕

The First Stone Inscription or
King Ram Khamhaeng Inscription
Found at Moen Praet in the Ancient Town of Sukhothai,
Mueang Kao Sub-district, Mueang Sukhothai District,
Sukhothai Province

Thai Sukhothai Script, Thai language, 1292 CE

นักเรียนว่า “พ่อปกครองลูก” และ “ธรรมราชา” มีสิ่งใด
เหมือนและต่างกันบ้าง

 แนวคำตอบ : ความเหมือนกัน คือ เป็นการปกครองโดยกษัตริย์
และความแตกต่าง คือ พ่อปกครองลูก กษัตริย์จะดูแลประชาชน
เหมือนพ่อกับลูก ส่วนธรรมราชาจะนำหลักทางพุทธศาสนาเข้ามา
ปกครอง

แผนที่แสดงอาณาเขตอาณาจักรสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

แผนที่อาณาเขตของสุโขทัย ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง

ที่มาภาพ :

<https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/๓๑๒๐๗>

จากแผนที่ข้างต้น นักเรียนเห็นอาณาเขตของสุโขทัย

ไปจนถึงที่ใดบ้าง

 แนวคำตอบ :

ทิศเหนือ : เมืองแพร่ น่าน พลับ (ปัว) ชวา (หลวงพระบาง)

ทิศตะวันออก : เมืองสระหลวง สองแคว (พิษณุโลก)

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ : เมืองพระบาง (นครสวรรค์) แพรก (ชัยนาท) สุพรรณบุรี

ราชบุรี เพชรบุรี นครศรีธรรมราชลงไปถึงสุดชายฝั่งทะเล

ทิศตะวันตก : เมืองตาก หนอง มอญ (เกาะตะมะ-หงสาวดี)

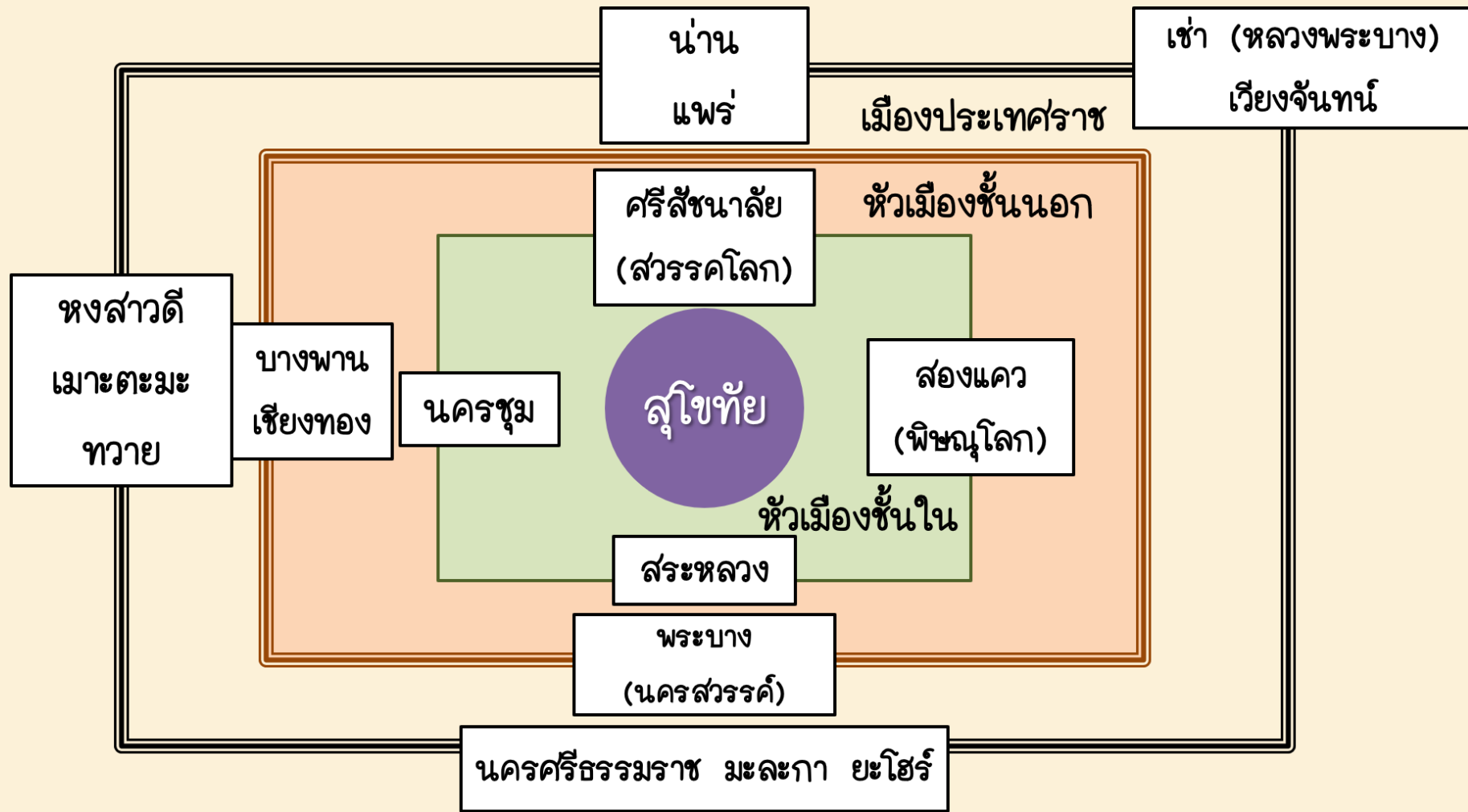
นักเรียนคิดว่า หากดินแดนของอาณาจักรสุโขทัย
กว้างใหญ่ตั้งแผนที่ที่ปรากฏ จะมีวิธีการปกครอง
เมืองเหล่านี้ได้อย่างไร

An aerial photograph of an ancient city, likely Sukhothai, showing a large brick stupa in the foreground and a city wall in the background. The scene is set against a backdrop of rolling hills and mountains under a clear sky. A yellow rounded rectangular box is overlaid on the image, containing Thai text.

สมัยสุโขทัยได้จัดแบ่งส่วนการปกครองเป็น ๓ กลุ่ม

คือ เมืองลูกหลวง หัวเมืองชั้นนอก และเมืองประเทศราช
เพื่อเป็นการจัดระเบียบการปกครองอาณาของสุโขทัย

แผนภูมิแสดงการปกครองหัวเมืองสมัยสุโขทัย

- กำแพงชั้นที่ ๑ เมืองลูกหลวง (หัวเมืองชั้นใน)
- ==== กำแพงชั้นที่ ๒ เมืองพระยามหานคร (หัวเมืองชั้นนอก)
- ==== กำแพงชั้นที่ ๓ เมืองประเทศราช (เมืองออก)

เมืองลูกหลวง ได้แก่ ทิศเหนือ : ศรีสังขนาลัย

ทิศใต้ : สระหลวง

ทิศตะวันออก : สองแคว

ทิศตะวันตก : นครชุม

หัวเมืองชั้นนอก ได้แก่ พระบาง เพชรบุรี ราชบุรี

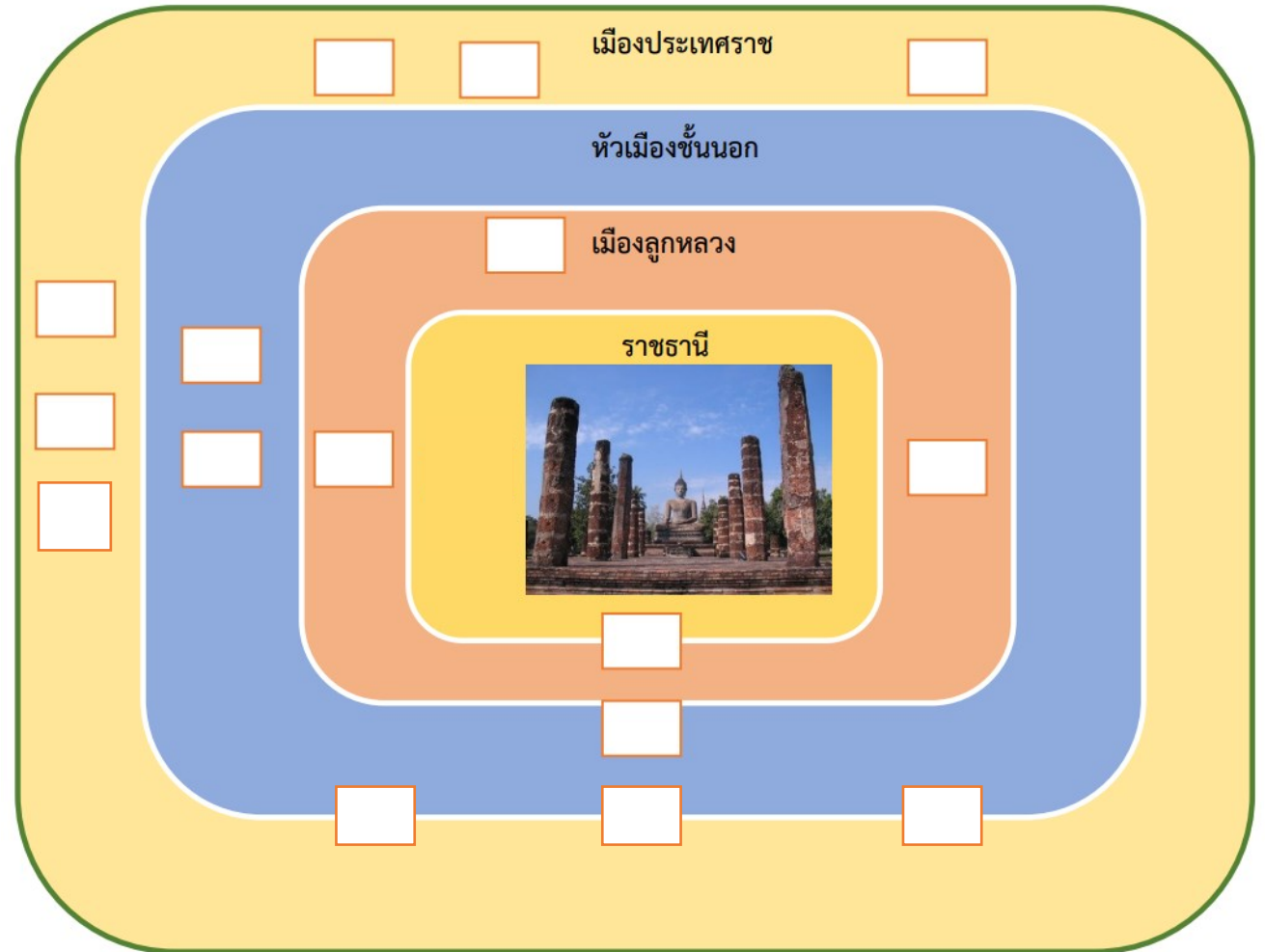
เมืองประเทศราช ได้แก่ นครศรีธรรมราช แพร่ น่าน หงสาวดี
เวียงจันทร์

ใบกิจกรรม การจัดแบ่งส่วนการปกครองสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวเลขหน้าชื่อเมืองมาเติมลงใน ให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

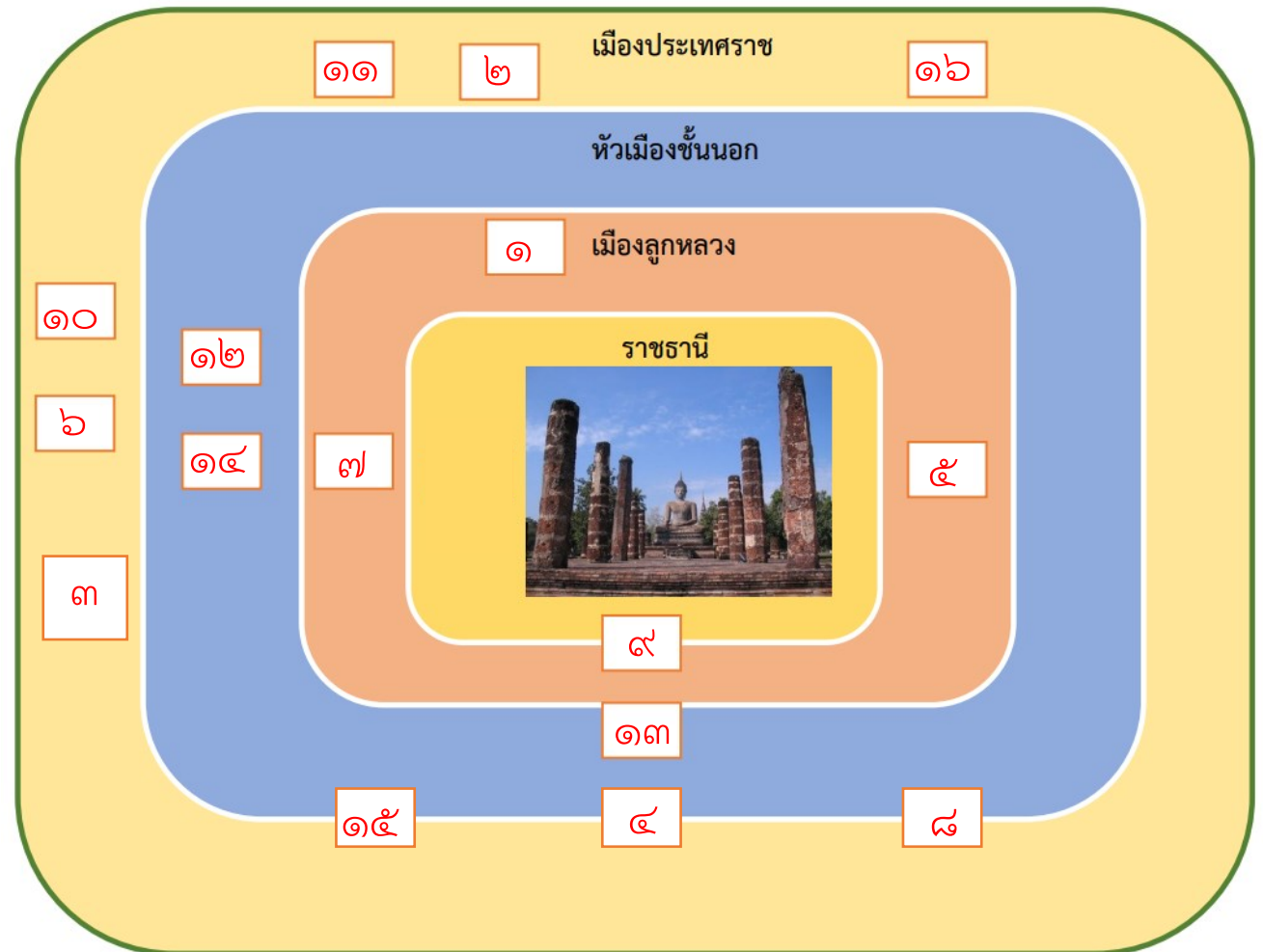
๑	ศรีสัชนาลัย	๙	สระหลวง
๒	แพร่	๑๐	หงสาวดี
๓	ทวาย	๑๑	น่าน
๔	มะละกา	๑๒	บางพาน
๕	สองแคว (พิษณุโลก)	๑๓	พระบาง
๖	เมะอะตะมะ	๑๔	เชียงใหม่
๗	นครชุม	๑๕	นครศรีธรรมราช
๘	ยะโฮร์	๑๖	เวียงจันทน์

เฉลยใบกิจกรรม การจัดแบ่งส่วนการปกครองสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวเลขหน้าชื่อเมืองมาเติมลงใน ให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน

๑	ศรีสัชนาลัย	๙	สระหลวง
๒	แพร่	๑๐	หงสาวดี
๓	ทวาย	๑๑	น่าน
๔	มะละกา	๑๒	บางพาน
๕	สองแคว (พิษณุโลก)	๑๓	พระบาง
๖	เมะอะตะมะ	๑๔	เชียงใหม่
๗	นครชุม	๑๕	นครศรีธรรมราช
๘	ยะโฮร์	๑๖	เวียงจันทน์

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ชนชั้นทางสังคม

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑